

DOKTORA ALAN İLK KADIN: ELENA C. PISCOPIA

E. C. Piscopia, 1678'de İtalya'da Padua Üniversitesi'nden doktora olarak dünyanın doktoralı ilk kadını oldu. Elena, 1646'da Venedik'te doğdu. Venedik'te üst düzey bir görevli olan babası, Elena'nın üstün zekasının farkındaydı. Elena'ya 7 yaşında iken, özel hocalardan Latince ve Yunanca dersleri aldirttı. Bu dillerde kısa sürede uzmanlaşan Elena; daha sonra Arapça, İbranice, İspanyolca ve Fransızca öğrendi. Müzik hocalarının da dikkatini çeken Elena; keman, arp ve klavsen gibi müzik aletlerini çok iyi çalabiliyor ve beste de yapıyordu. Teoloji alanına da çok ilgi duyan Elana, üniversitede teoloji konusunda verilen bazı dersleri almak istiyordu. Babası ise onun üstün zekasını boşa harcamayıp üniversiteden diploma almasını arzu ediyordu. Elena babasının isteğini kıramadı ve Padua Üniversitesi'ne teoloji alanında doktora yapmak için başvurdu. İlk kez teoloji alanında bir kadının doktora yapmak istemesi Katolik Kilisesi'nin tepkisini çekti ve başvurusu reddedildi. Elena, babasının isteği üzerine bir süre sonra üniversiteye tekrar müracaat etti. Bu kez bilgi birikimi göz önüne alınarak doğa bilimleri alanında eğitim almasına izin verildi.

Elena C. Piscopia

Üniversitede akademisyen oldu

Elena, Padua Üniversitesi'nde matematik, astronomi ve felsefe konularındaki tüm dersleri başarıyla tamamladı. Üniversite, kendisine 25 Haziran 1678'de "magistra and doctrix" (Yüksek Lisans ve Doktora) unvanı verdi. O dönemde doktora unvanı günümüzdeki gibi bilimsel araştırmaya dayanmıyordu. Dersleri tamamlayıp sınavları geçenler, akademisyen ve izleyiciler önünde uzmanı oldukları bir konuyu anlatıp akademisyenlerin sorularını cevapladıktan sonra doktora alabiliyordu. İlk yıllarda Yüksek Lisans ve Doktora eş anlamlıydı ve birlikte verilirdi. Bu unvanları alanlar, ders verme yetkisine sahip olurdu. Elena'nın, üniversite toplantı salonunda vereceği doktora konuşmasına; Padua, Bologna, Roma ve Napoli üniversitelerinden akademisyenler, politikacılar ve aristokratlar davetliydi. Konuşmayı izlemek isteyenlerin salona sığmayacağı anlaşılınca, Elena konuşmasını Blessed Virgin Katedrali'nde vermek zorunda

kaldı. Konuşmasını Latince yapan Elena, soruları cevaplayıp mezuniyet belgesini aldı. Doktorasını 32 yaşında alan Elena, tüm Avrupa'da saygı duyulan biri oldu. Diğer ülkelerin akademisyenleri onu ziyaret edip matematik, astronomi ve felsefe konularını tartıştı. Padua Üniversitesi'nde belirli sürelerde ders veren Elena, zamanının çoğunu fakir ailelerin çocuklarını eğitmeye ve hayır işleri yapmaya ayırdı. Bu nedenle kendisine yapılan evlilik tekliflerini de kabul etmedi. Genç yaşta tüberküloz hastalığına yakalanan Elena, 1684'te bu hastalıktan kurtulamayıp 38 yaşında öldü. Ölümünden sonra, Padua Üniversitesi 1685'te başarılı kişilere verilmek amacıyla Elena'nın onuruna madalyalar hazırlattı. Padua Üniversitesi'nde onun mermer bir heykeli ve portresi bulunuyor. ABD'de Vassar College'ın kütüphanesinde, Elena'nın doktora töreninin resmedildiği büyük bir vitray vardır. Ayrıca ABD'de Pittsburgh Üniversitesi'nin İtalyan Salonu'nun duvarında Elena'nın bir portresi bulunmaktadır. Elena'nın ardından, Avrupa'da kadınların doktora yapmasına uzun süre izin verilmedi. Aradan 54 yıl geçtikten sonra 1732'de Laura M. C. Bassi, İtalya'da Bologna Üniversitesi'nden fizik doktorası alarak dünyanın doktora alan ikinci kadını oldu.

Prof. Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü